

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CXCIX. Alienationem bonorum Ecclesiæ, temporis diuturnitate, & rei judicatæ, ac transactionis legitimè confirmatæ autoritate munitam, in dubium reuocari non posse. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

- annum, Quando miles investire debet. In usibus feudorum, Guid. Pap. decis. 454. num. 5. Ricc. collectan. 2150. versio. excusatur adhuc vassallus: & probatur in cap. unico de controversiis inter Dominum & emptorem rem fendi, ibi: Et quod dicitur, alienatione feudum aperiri Domino, intelligendum est cum à secentibus alienatur: textus etiam in cap. beneficium, & ibi Gloss. in verbo ignorans, & ibidem Bald. num. 24. & in cap. unico, §. si vassallus, si de fundo defuncti sit contentio inter Dominum & agnatos vassalli, ibi: Si vassallus feudum alienavit ignorans, non Domino, sed ipsi vassallo restituendum est. Et in casu nostro, cum agatur de facto alieno, probabilis est ignorantia: l. fin. §. pro suo, l. plurimum, ff. de iuris & facti ignorant. Sord. decis. 221. num. 1. & melius Caldas de renovat. emphyt. lib. 1. qu. 5. num. 29. Rota decis. 95. num. 1. p. 1. recent. Mantica de tacit. convent. lib. 2. tit. 3. §. 8. n. 12.
- 11 Secundum hujus questionis caput versatur circa interpretationem dictarum Bullarum Apostolicarum. Et quidem in bulla Urbani VIII. non est dictum insistendum, cum nihil de novo contineatur, sed sit duntaxat confirmatoria bullarum per predecessores summos Pontifices factarum super infeudatione, & alienatione bonorum, & terrarum ad Sedem Apostolicam spectantium; & super prerogatione, & extensione infeudationum, & nova concessione feudorum jam devolutorum, vel devolvendorum. Itaque dicta Bulla non nocet, si constitit locum non fuisse devolutioni, & caducitati in vim Bullarum & constitutionum precedentium.
- 12 Major igitur oritur videtur difficultas ex bulla Gregorii XIII. qua caveretur, omnes & singulos sancte Romanæ Ecclesiæ feudatarios teneri singulis annis jura consueta Cameræ persolvere; alioquin eorum feuda sint ad Cameram ipso jure devoluta, & dominium utile consolidatum cum directo abique alia declaratione.
- 13 Sed hæc obiectio non debet nocere feudatario constituto in bona fide, propter justam & probabilem ignorantiam, ut in terminis caducitatis feudi probat Ioan. Baptista Costa in tract. de facti scientia, inspectione §. n. 2. cum consilio ibidem inserto: Menoch. conf. 865. n. 1. quod factum est in eadem causa in qua Costa consuluit. Quod præsertim locum habet, quia agebatur de hæredibus, & hæredum hæredibus, in quibus multò probabilior est ignorantia ad effectum vitandæ caducitatis: Gloss. & DD. in l. 2. C. de jur. emphyt. l. qui in alterius, & ibi Decius, & Cagnolus, ff. de reg. jur. Iason in l. finali, C. de jur. emphyt. n. 127. Roland. conf. 66. n. 19. lib. 3. Honded. conf. 42. n. 13. & seqq. vol. 2. qui saltem dicit debere succurri emphyteutæ ignorantem remedio restitutionis in integrum: Caval. dec. 94. n. 1. & seqq. Rot. dec. 896. n. 2. p. 4. divers.
- 14 Et licet in dicta Bulla Gregorii XIII. dicatur locum esse devolutioni adversus hæredes ignorantes, hoc intelligitur de ignorantia constitutionis; sed nos versamur in ignorantia facti, de qua non loquitur Bulla, immò illam admittit, dum in §. 5. loquitur de illis, qui temerè, & indebitè jura Cameræ derinent: quia dictio illa temerè, æquivalens dictioni scienter & consilio: Barbosa de dictionib. c. 404. Idem dicendum est de dictione morosos, qua utitur Bulla in §. 5. & 7. quia mora non incutitur per eum qui nesciebat se esse debitorem, quod re, & ibi DD. ff. si eorum petatur, Tiraquell. de retract. conventional. §. 4. glossa 6. n. 5. ubi loquitur de hærede ignorante, Sord. decis. 260. n. 16. Gratian. discept. forens. 707. n. 13.

Sanlegerii Tom. II. Pars I.

Et hæc multò magis procedunt, stante antiqua observantia hujus patriæ, qua omnes feudatarii semper admissi fuerunt ad purgationem moræ, mediante celeri satisfactione, juncta præsertim exceptione bullæ non publicatæ, quæ non ligat dum tractatur de incurrenda pœna: Pareus decis. 274. lib. 1. Rot. decis. 578. n. 3. p. 1. divers. Menoch. de arbitrar. cas. 185. n. 3. & 4. idque etiamsi ageretur de bulla impressa in Bullario, & continente decretum irritans.

Et ita conclusum fuit in favorem feudatarii, propter justam & probabilem illius ignorantiam.

CAPVT CXCIX.

Alienationem bonorum Ecclesiæ, temporis diuturnitate, & rei judicatæ, ac transactionis legitimè confirmatæ autoritate munitam, in dubium revocari nō posse. Transactionis titulum esse sufficientem ad corroborandam præscriptionem validitatis alienationis bonorum Ecclesiæ spatio quadraginta annorum, cum sufficiat titulus aliqua ratione coloratus. Læsonem in transactione intervenisse quomodo probati possit: & quàm difficilis sit hoc casu probatio. Titulum cum longissimo tempore non requiri ad acquirendam exceptionem.

S Y M M A R I U M.

- 1 Sententia antiquissima sola probat sine actis super quibus lata fuit.
- 2 Transactio longissimo tempore observata, non indiget justificatione, sed omnia presumuntur solemniter gesta.
- 3 In presumptione qua oritur ex longissima transactionis observantia, non debet adduci tempus vite Prælati transigentis, quod tamen est deducendum quando agitur de præscriptione.
- 4 Transactio super rebus Ecclesiæ, licet non afficiat successores in beneficio, afficit tamen si longissimo tempore fuerit observata, quia tunc efficitur realis.
- 5 Successores exigentes summas in transactione conventas, censentur illam tacite ratificare.
- 6 Contra Ecclesiam præscribitur spatio quadraginta annorum, interveniente titulo putativo, aut vero, & bona fide, quæ presumitur.
- 7 Titulus transactionis præbet usucapiendi potestatem.
- 8 Titulus invalidus non sufficit ad præscribendum, sufficit tamen si aliqua ratione sit coloratus.
- 9 Laicus præscribit adversus Ecclesiam etiam sine titulo, nisi agatur de rebus in quibus adest juris resistencia.
- 10 Dominium probatur ex sola possessione triginta, vel quadraginta annorum, etiam si non constet de titulo.
- 11 Temporis diuturnitas, concurrente diuturna observantia facit ut omnia presumantur solemniter gesta.
- 12 Qui vult allegare læsonem intervenisse in transactione, teneatur producere omnia acta, super quibus transactio facta fuit.

P 2

13 DU

172 Petri Francisci de Tonduti Sanlegerii,

- 13 Dubius litis eventus ad rescindendam transactionem probandus, & quomodo probetur.
- 14 Deliberationes Capitulares, ubi tres tantum capitulantes interfuerunt, sunt validae, quando alii ob temporis injuriam intervenire non potuerunt.
- 15 Ob temporis diuturnitatem praesumitur intervenisse ratificatio aliorum, qui non interfuerunt.
- 16 Possessor non tenetur suum titulum producere, nisi prius actor suam intentionem probaverit.
- 17 Titulus non est necessarius longissimo tempore possidenti, ad acquirendam exceptionem contra actorem, quidquid sit agendo.

Cum longa & diuturna fuisset controversia super nullitate alienationis feudi inter Abbates, & illius possessores, fuit tandem eventum ad transactionem, statimque obrenta à sancta Sede Apostolica commissis si in evidentem, pro confirmatione illius concordiae, quae in effectu per commissarios ad id deputatos valida & legitima, sententiâ judicialiter prolata, declarata fuit. Modernus Abbas videns feudum longè majoris valoris effectum fuisse, tam beneficio temporis, quam ob industriam & melioramenta possessoris, multabat ad nullitatem transactionis, quae ab annis septuaginta facta, & observata fuerat, super lite centenaria. Dixi Abbatē à sua praetensione removendum per exceptiones impediens litis ingressum. Primo quidem, rei iudicatae: *Sicem in iudicio, Insti. de except. c. 1. de lris contestat. in 6.* adeo ut sola sententia sufficeret absque productione actorum, super quibus lata fuit, cum ageretur de sententia antiquissima, quae sine actis probat, & fidem facit, quia pro ea praesumendum est, maximè attenta tam diuturna illius observatione: *Puteus decif. 328. lib. 2. in correctis, Ror. decif. 143. n. 8. & 11. p. 2. divers. Ludovif. dec. 335. num. 8.*

Secundò, eidem Abbati obstat exceptio transactionis, quae etiam est exceptio litis, & non minorem habet auctoritatem quam res iudicata: *l. non minorem, Cod. de transact. ita ut non sit opus producere processuras, quibus nititur illa transactio propter tanti temporis cursum, ob quem omnia ridè & solemniter gesta praesumantur: Nec opus deducere tempus vitæ Prælati malè alienantis, quia illa deductio fieri deberet si ageretur de praescriptione, non autem in casu isto, in quo agitur duntaxat de praesumptione: Seraphin. decif. 1027. n. 13. Marefcor. lib. 1. var. resolut. c. 13. num. 17. Addent. ad Ludovif. decif. 354. n. 18. Difficillima sanè est rescissio transactionum, quia ad finiendas, non autem ad instaurandas lites fiunt: quod potissimum obtinet quando agitur de transactione per tanti temporis spatium observata, & executioni demandata:*

4 Ror. dec. 713. n. 6. p. 2. recent.

Tertiò advertendum est, quod illa praesumptio validitatis & solemnitatis deducta ex longissimi temporis cursu, tantè est efficacia, ut licet aliàs transactio facta super rebus Ecclesiae non afficiat successores, nisi fuerit à sancta Sede Apostolica confirmata, *cap. veniens, de transact. cum similib.* Tamen propter tam diuturni temporis observantiam transactio afficit successores in beneficio, & efficitur realis: *Ror. decif. 159. n. 4. part. 1. recent. Addent. ad Ludovif. decif. 159. num. 4. & apud Buzar. decif. 152. num. 1.*

1 Maxime cum successores Abbatis transigentis,

continuatis temporibus canonem annuum in transactione conventum semper exegerint: ex qua conceptione oritur tacita transactionis ratificatio: *Decius in l. semper qui non prohibet, num. 7. ff. de iur. Duran. dec. 216. n. 4. Iason in l. 2. Cod. de p. emphyt. n. 124. & 126. Craver. conf. 276. n. 6. Moench. conf. 20. n. 8. Gratian. discept. 644. n. 34.*

Quartò, etiam praedictis cellantibus, obstat Abbati praescriptio, cum adversus Ecclesiam praescribatur spatio 40. annorum, *cap. de quarta, de praescript. pro cuius quidem praescriptionis fundamento sufficit titulus putativus: cap. 1. iuncta Glossa verbo legitime de praescript. in 6. Cocchin. decif. 291. numero 2. l. Celsus, & ibi Glossa & DD. ff. de iur. & sufficit quod titulus sit talis, qui si verus esset jus tribueret: Ror. decif. 91. num. 3. part. 1. recent. Iona verò fides absque alia probatione praesumitur: Ror. decif. 145. num. 7. & 8. part. 7. recent. quod titulus transactionis producat usufructuendi potestatem, decifum est apud Seraphin. decif. 601. numero 12. & 14.*

Et licet titulus invalidus noceat praescriptioni, propter malam fidem, quae ex illo resultat, *inter decif. 157. numero 6. Giovagnon. consil. 14. numero 59. libro 1.* Tamen hoc non procedit quando titulus est aliqua ratione coloratus: *Ror. decif. 198. numero 5. parte 1. recent. etiam si esset nullus, et iusto tamen errore usata: juxta Ror. in dicta leg. Celsus, ff. de usufruct. & ibi Castren. numero 4.*

Immo ex solo temporis cursu laici possident contra Ecclesiam, etiam sine titulo, ad agendum de rebus in quibus laici juris habent, veluti si ageretur de decimis, quarum ipsi immo capaces: *Bald. in tractatu de praescript. per 1. part. princip. quast. 6. numero 9. & 10. Mald. de probat. conclus. 1003. cum pluribus aliis, quos citat & sequitur Barbos. in l. si quis emptio, in princip. numero 37. Cod. de praescript. 30. vel 40. annorum. Alexander conf. 59. num. 11. & ibi Addit. in verbis quadraginta, vol. 3. Decius conf. 267. incip. Non excedit, num. 5. Ror. decif. 120. numero 7. part. 1. recent. Unde videmus dominium probatum per testes, aut alias probationes, ex quibus constat quem bona possedisse per spatium 30. vel 40. annorum; quamvis non constet de titulo, ex quo praescripserit: *Gratian. discept. forens. cap. 293. n. 15.**

Quintò, quia ultra temporis diuturnitatem longam sententiae & transactionis observantia quae sufficit ad praesumendum omnia legitime facta fuisse, ut mox dictum fuit, & probat *decif. 41. n. 3. vol. 1. Decius conf. 341. n. 13. & sequentibus, Seraphin. dec. 1080. n. 8.*

Advertendum est, quod si Abbas (cellante praescriptione) valler allegare & probare laicos intervenisse in transactione, de qua agebatur, non teneretur pro illius verificatione producere omnia acta, & processuras factas in illa prima lite, sed per qua facta fuit transactio, ex quibus constaret de iustitia sententiae latae pro confirmatione transactionis: quia non productis omnibus actis, non posset fieri aestimatio dubii litis eruptus, habito respectu ad tempus transactionis, qui tamen omnino probandus est, quando disputatur de latione interveniente in transactione: *Ror. decif. 332. numero 2. parte 4. recent. tom. 1.*

Neque nocet quod in congregatione Capituli transigentis, tres tantum interveniant Monachi, qui

Qu. & Ref. benef. Pars III. Cap. CC. 173

quia hoc factum fuit ob temporis injuriam, propter quam alii convocari non poterant: & ideo valent geita Capituli, in quo rtes saltem Monachi interfuerunt; Guid. Pap. decis. 160. ubi dicit in alienatione bonorum Ecclesie absentes non esse vocandos, & sufficere consensum presentium: & sic etiam determinat Rot. decis. 159. num. 5. p. 1. recent.

15 † ubi dicitur, quod in omnem eventum ratificatio aliorum ex tanti temporis cursu presumenda est.

16 Non tenetur autem possessor hoc casu producere suum titulum, sed illi sufficit allegare longissimi temporis possessionem: Seraphin. decis. 1422. n. 12. ubi probandi onus ad possessorem non spectare concluditur: Rota decis. 309. n. 4. p. 2. recent. ubi dicitur quod possessor non tenetur suum titulum producere, nisi prius actor suam intentionem probaverit, † Et ideo licet inter Doctores controversetur, utrum possessor longissimo tempore prescribens acquirit actionem sine titulo; tamen fatentur omnes, quod ad acquiritendam exceptionem adversus antiquum dominum rem vindicantem, titulus non est possessori necessarius, sed sufficit longissimi temporis cursus: Barbof. in dicta l. si quis emptio, n. 40. & 46. Cod. de prescript. 30. vel 40. annorum.

His rationibus visis, Dominus Abbas conquievit, & a lite destitit.

CAPVT CC.

De potestate & autoritate Legati, tam de latere, quam missi, vel nati. Quando finitur illorum potestas. Vtrum Legati dicantur Collatores ordinarii, & quomodo concurrant cum Ordinariis. Vtrum Legati possint dispensare extra provinciam, vel personam exteram, & absolute excommunicatum in loco extero. Vicelegatos habere eandem potestatem quam habent Legati. Subjunguntur omnes facultates Legationis Avenionensis, & nominatim tractatur de creatione Protonotariorum. De Vicariatu summi Pontificis concessio Legato Avenionensi. De collatione beneficiorum facienda per Legatū Avenionensem, non obstante quacunque reservatione. De derogatione juris patronatus Ecclesiastici, vel Laicalis. De collatione beneficiorum reservatorum duplici reservatione. De beneficiis familiarium Papæ, & Cardinalium, reservatis. De absolutione a censuris, & quem effectum pariat Dispensatio cum illegitimis quem effectum producat in Gallia. De absolutione à juramento. De facultate testandi, & restitutione adversus infamiam, & apostasiam. Et utrum dispensatio facta per Legatum, vel Vicelegatum, possit mandari executioni, finita Legatione, vel post annum. Et utrum Legatus possit committere appellationes à sententiis Delegatorum Papæ interpositas, aut evocare causas spirituales à tribu-

Sanlegerii Tom. II. Pars I.

bunalibus Ecclesiasticis in vim l. unica, C. quando Imperator inter papillum & viduam. Et quod non possit conferre Doctoratum, vel alium gradum, in præjudicium Universitatis Avenionensis.

SVMMARIVM.

- 1 Qui sint Legati de latere, missi, vel nati: & quomodo inter se differant.
- 2 Appellatione Legati continentur etiam nati, vel missi.
- 3 Legatus missus à Papa, seu Nuncius, mortuo Papā remanet Legatus Sedis Apostolicæ, & summi Pontificis.
- 4 Legati utrum dicantur Collatores ordinarii.
- 5 Quando agitur de Indulto, dicuntur Collatores extraordinarii in his, in quibus non habent potestatem conferendi tanquam Episcopi, aut vigore alterius similis Dignitatis.
- 6 Veritas est, Legatos esse Ordinarios, & concurrere cum Ordinariis in collatione beneficiorum, vel confirmatione juris patronatus, & similibus, dummodo sint intra suam Provinciam.
- 7 Legatus potest exercere jurisdictionem voluntariam, & dispensare in illa personam alterius provincie.
- 8 Legatus non potest citare in Gallia, nisi servatis dietis, & aliis de quibus in Concordatis, tit. de Causis.
- 9 Legatus, qui duas habet provincias, non potest citare de una ad aliam, si dua ille provincia sine sub diversis Principibus.
- 10 Subditus jurisdictioni Legati potest absolvi, etiam si fuerit excommunicatus extra provinciam, nisi facultates illius sint restrictæ ad certum locum.
- 11 Vicelegatus gaudet iisdem facultatibus, quibus Legatus.
- 12 Facultas Legati dependet ex tenore concessionum sibi factarum per summum Pontificem.
- 13 Legatus, vel Vicelegatus Avenionensis habet facultatem
 - 1 Commendandi beneficia.
 - 2 Concedendi Confessionale.
 - 3 Absolvendi super irregularitatibus.
 - 4 Concedendi licentiam ad studium.
 - 5 Creandi Protonotarios.
 - 6 Legationis ad Angeliam.
 - 7 Dispensandi de beneficiis suorum familiarium.
 - 8 Legationis ad Scotiam.
 - 9 Dispensat à residentia.
 - 10 Habet limites declaratos.
 - 11 Potest unire beneficia.
 - 12 Conferit quæcunque beneficia, etiam reservata.
 - 13 Admittit quascunque resignationes, etiam cum reservatione pensionis.
 - 14 Concedit clausulas absolutionis, & pro expressis.
 - 15 Dispensat ad duo, vel tria incompatibilia, vel duo sub eodem recto.
 - 16 Dispensat super defectu ætatis.
 - 17 Dispensat ad tria incompatibilia.
 - 18 & 19. Super defectu Natalium.
 - 20 Dispensat super incompatibilitate, etiam in claustralibus similibus, vel dissimilibus.
 - 21 Dispensat cum regularibus ad beneficia.
 - 22 Absolvit à perjurio incurso.
 - 23 Dispensat super ætate ad Ordines, beneficia, & dignitates.
 - 24 Dispensat cum non promotis intra tempus.